

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

N R. 17

81. ÅRGANG
20. SEPTEMBER

1 9 6 9

ALLE VERDENS BARN — 20. SEPT.

IKKEVOLD-DEBATTEN:

**LESERBREV EFTERLYSER
PRESTENES RØST I
DISKUSJONEN**

**VALGET,
ABORT-
SAKEN OG
KATOLIKK-
ENE**

SIDE 263

NOTATER

● Erkebiskopen av Wien, kardinal König mener at det er mulig å oppnevne et fast arbeidsutvalg under den kommende Bispesynode i Rom som siden, på kort varsel, kan tre sammen for rådslagninger med paven. I et intervju over østerriksk fjernsyn sa kardinalen, ifølge KNA, at han personlig var skeptisk når det gjaldt alle «perfekte» organisasjonsplaner. Et utvalg bostatt i Rom ville meget snart tape den umiddelbare kontakt med sitt hjemland, mente han.

På spørsmål om biskopene, efter det annet Vatikankonsil, på forhånd har blitt konsultert når det gjaldt pavelige rundskrivninger, understreket König at dette i de fleste tilfelle ikke hadde skjedd. Kongregasjonene hadde utøvd den rådgivende funksjon. Og mellom fag-

folkene i kongregasjonene og Bispesynoden var det tegn til et begynnende, fruktbart samarbeide. Kardinalen beklaget likevel personlig at hverken selve Bispesynoden eller biskopene ble spurt om deres mening før den viktige encyklikaen Humanae Vitae ble sendt ut.

Om internasjonaliseringen av Kurien sa König at man ærlig måtte si at paven gjennom det hele har ønsket å gjennomføre Konsilets beslutninger og å arbeide videre i Konsilets ånd.

Internasjonaliseringen av Kurien blir videre et teoretisk krav så lenge biskopene, og bispekonferansene, ikke beslutter seg til å sende kompetente folk til Rom, sa König. De er bedt om å gjøre det. Også her gjelder det å overvinne en form for egoisme på de enkelte bispedømmers vegne.

● Den fratrådte redaktør av Katolsk Forum, Helge Kristensen, understreker i en avskjedsartikkel i bladet at de danske katolikkers synode på Nyborg Strand knesatte den nye presseloven for den katolske presse i Norden. Denne presseloven som ble utarbeidet under et nordisk pressemøte i København for et par år siden sier bl. a.: 1) at den katolske presse utgjør en del av de respektive lands samlede presse. Den katolske presse tilslutter seg prinsipielt den sedvanlige nordiske presseetikk. 2) De katolske pressefolk har til oppgave å ivareta den pedagogiske formidling av det annet Vatikankonsils reformprogram. 3) Ansvarshavende redaktør har det personlige ansvar for bladets redaksjonelle innhold. Han forutsettes å dele sitt blads katolske grunnsyn, men skal innen denne ramme ha frihet til å hevde sine meninger, selv om de i enkelte spørsmål ikke deles av utgiveren.

Helge Kristensen skriver: «Våre nordiske biskoper hører ikke til dem som har forstått våre problemer dårligst, og jeg tror at de nå er glade for at en kompetent forsamling har knesatt vår presselov. Jeg er ihvertfall glad for at jeg — nå da jeg overlater stolen til andre — kan testamentere et alburom som har kostet blod, svette og tårer, selv om vi selvfølgelig har unngått den helt sorte Bartolomæusnatt.»

GUDSTJENESTER PÅ SØN- OG HELLIGDAGER	Stille messe	Høymesse
OSLO: <i>St. Olavs kirke,</i> Akersveien 5. Biskopen og prestegården 20 72 26. Sogneprestkontoret 20 72 44	9.00 9.45 og 19.00	11.00
<i>St. Hallvard kirke,</i> Fransiskanerne, Enerhaugt. 4, tlf. 67 23 83	8.35 18.00	11.00
<i>St. Dominikus kirke,</i> Dominikanerne, Neuberggaten 15, tlf. 55 07 71	8.45 11.30 18.30	10.00
<i>Vår Frue Villas kapell,</i> Montebello, Ullernchausséen 52, tlf. 55 81 21	8.30	—
<i>Grefsen kapell,</i> Glads vei 23, tlf. 153244	11.00	9.30
<i>Lunden kloster,</i> Øvre Lunden, tlf. 21 25 87		10.00
ARENDAL: <i>St. Franciskus kirke,</i> Tyholmen, tlf. 22 209	8.00	10.45
BERGEN: <i>St. Paul kirke,</i> Christiesgt. 16, tlf. 15 410	9.00 19.00	11.00
<i>Vår Frue kirke,</i> Helleveien, tlf. 57 353 — 57 707	9.30 19.00	—
DRAMMEN: <i>St. Laurentius kirke,</i> Cappelensgt. 1, tlf. 83 20 19.	8.30	10.30
FREDRIKSTAD: <i>St. Birgitta kirke,</i> Kongens gt. 9, tlf. 11 438	9.00	11.00
HALDEN: <i>St. Peters kirke,</i> Kristian V's pl. 1, tlf. 81 168	8.00	10.45
HAMAR: <i>St. Torfinns kirke,</i> Torvgt. 113, tlf. 23 751	8.30	11.00
HAUGESUND: <i>St. Josefs kirke,</i> Haralds gt. 21, tlf. 23 195	8.30	11.00
HØNEFOSS: <i>St. Theresias kirke,</i> Vesterngt. 5, tlf. 21 266	8.00	10.30
KRISTIANSAND S.: <i>St. Ansgar kirke,</i> Kirkegt. 3, tlf. 24 225	8.00	10.30
LILLEHAMMER: <i>Mariakapellet,</i> Weidemannsgt. 3, tlf. 52 550	—	10.00
LILLESTRØM: <i>St. Magnus kirke,</i> Romeriksgt. 1, tlf. 71 28 85	8.30	11.15
MOSS: <i>St. Mikael's kapell,</i> Ryggeveien 24, tlf. 51 038	—	11.00
PORSGRUNN: <i>Vår Frue kirke,</i> Sverres gt. 26, tlf. 50 793	8.30	11.00
SARPSBORG: <i>St. Olavs kapell</i> (1. og 3. søndag) O. Haraldssonsgt. 49, tlf. 53 765	17.30	—
STABEKK: <i>Maria kirke,</i> Nyveien 17, tlf. 53 77 35	8.30 19.00	10.45
STAVANGER: <i>St. Svithun kirke,</i> Dronningens gt. 8, tlf. 25 534	8.00	10.45
TØNSBERG: <i>St. Olavs kirke,</i> Sandefjordsgt. 1, tlf. 11 949	8.00	10.45
TRONDHEIM: <i>St. Olavs kirke,</i> Prinsensgt. 2a2 Biskopen og prestegården tlf. 21 214	8.45 19.00	11.00
<i>St. Elisabeth hospital,</i> 11a tlf. 21 670	6.15	—
KRISTIANSUND N.: <i>St. Eysteins kirke,</i> Flintegt. 5, tlf. 72 779	8.00	11.00
LEVANGER: <i>St. Torfinns kirke og</i> <i>St. Eysteins sykehjem,</i> Jernbanegt. 29	8.30	11.00
MOLDE: <i>St. Sunniva kirke,</i> Parkveien 23, tlf. 51 467	8.30	11.00
ÅLESUND: <i>Vår Frue kirke,</i> Nørvesund, tlf. 37 558	8.30	11.00
TROMSØ: <i>Vår Frue kirke,</i> Storgt. 94 Biskopen og prestegården, tlf. 3604	8.15	10.30
<i>St. Elisabeth hospital,</i> Mellomveien 50, tlf. 81 050	6.20	—
BODØ: <i>St. Eysteins kirke,</i> Hernesveien 22, tlf. 21 783	8.15	10.30
HAMMERFEST: <i>St. Mikael kirke,</i> Salsgt. 52, tlf. 1447 (1. VII—31. VIII (St. Elisabeth nsticutt, tlf. 1392)	19.00 8.00	10.30 10.30
HARSTAD: <i>St. Sunniva kirke,</i> Skolegt. 4, tlf. 61 501	8.00	10.30

EFTER VALGET

I en valgkamp som ellers gikk på det jevne med sindige taler om bedriftsøkonomi og byggekvotes, dukket det opp en sak som straks spilte en helt spesiell rolle: abortlovgivningen. Diskusjonen avslørte nok en gang både stor naivitet og adskillig ukristelig sinne. Muligens spilte saken en viss rolle for det endelige resultat av drakampen mellom koalisjonen og Arbeiderpartiet om velgernes gunst, muligens ikke. I alle fall er det en sak hvor vi katolikker er sterkt engasjert, og hvor vi gjerne inntar en klar tradisjonell holdning — på mange måter er det derfor også grunn for oss til å tenke gjennom det som her har skjedd.

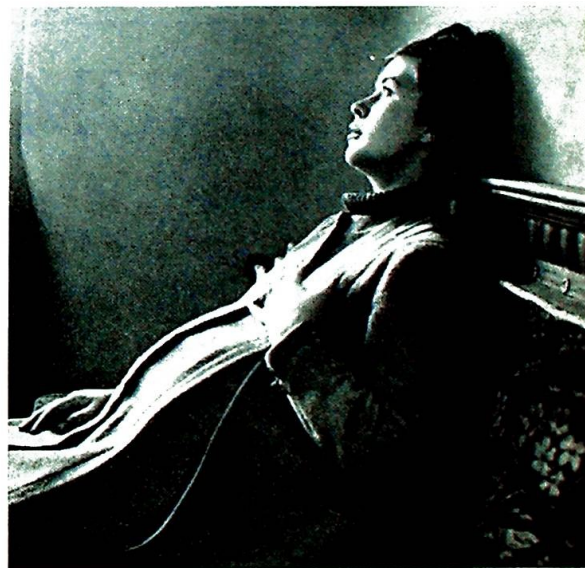
Arbeiderpartiet varslet, selv om det smått om sen kom reservasjoner, at det ville gå inn for helt fri abort i Norge hvis partiet kom i regjeringsposisjon. Reaksjonen var kraftig — og arrig. Ja, planen kan ha ført til at en del velgere som så med sympati på partiet, ble tvunget til å vike tilbake i det øyeblikk partiledelsen rørte ved dette ømtåelige problem. En del av disse velgere, hvis vår formodning er riktig, har antagelig vært kristne fra forskjellige trossamfunn. Det er ingen ting som sier at disse kristne så med særlig glede på den nåværende lovgivning om abort. Antagelig gjorde og gjør de ikke det. Katolikker sikkert ikke. Heller ikke er de fleste av dem blinde og ufølsomme for de psykiske og fysiske vanskeligheter tusener av kvinner må gjennom hvert år etter illegale aborter. Og endelig, de likte neppe de uttrykk og kraftsatser som enkelte politikere på den andre fløy brukte mot Arbeiderpartiet i kampens hete etter at partiet abortstandpunkt var kjent. Noen av uttrykkene virket trangsynte og hjerteløse.

Vi må nå, etter undertegnedes mening, forberede oss på en tid hvor det mer enn noensinde kreves av oss at vi står frem med et katolsk, kristent syn på abortproblemet som virkelig er til hjelp for andre i dette samfunn. Valgresultatet har ikke løst saken, man har bare fått markert en dyptgående forvirring. Den katolske røst må — selv om vi valgmessig representerer en ganske liten gruppe mennesker fordelt på mange partier — bli hørt og forstått i denne saken. Vårt bidrag skal ikke først og fremst være å rope varsko, selv om det også er

på sin plass. Men vi bør forklare og fremsette vårt standpunkt på en så meningsfylt måte at alle kan forstå hva vi snakker om. Alle for hvem menneskeverd er en avgjørende ting.

Og her skal det altså sies: det nytter ikke i dagens situasjon for oss bare å gjenta Kirkens tradisjonelle, uavkortede standpunkt mot abort. Vi står fortsatt for det samme standpunkt, det er ikke det som er problemet. Men vi ser, bedre enn før, at vi må bestrebe oss ekstra hardt på å formulere det på en ny måte. Mange, de fleste mennesker i dette land, stiller seg helt avvisende og uforstående til det katolske standpunkt i denne saken — og det kan jo hende at det delvis er vår skyld. La oss, hvis det er mulig, få en grundig drøftelse og vurdering av abortlovgivningen og de kristnes posisjon, eventuelt på nordisk katolsk basis. I et forum av katolske prester, leger, politikere, menn og ikke minst — kvinner. La oss her prøve å komme frem til en innstilling som kan bli en viktig hjelp for en eventuell påfølgende erklæring fra de katolske biskoper. Er dette mulig i 1970?

A. R.

EN NY MÅLSETNING FOR DANSKE KATOLIKKER?

KATOLSK STUDENTLAG

På programmet i høst står disse tingene:

Lørdag 27. — søndag 28. september: weekend med ungdomslaget på Mariaholm. Tema: «Kirken — ikkevold — pasifisme».

Torsdag 16. oktober: professor Sigmund Skard kåserer.

Lørdag 18. — søndag 19. oktober: økumenisk retrett på Mariaholm. Rektor Stephan Tschudi om «Friheten og den kristne».

Torsdag 13. november: stortingsmann Lars Roar Langslet: «Universitetet i støpeskjeen.»

Søndag 23. november: musikkandakt i Oslo Domkirke sammen med de kristne studentforeninger.

Lørdag 22. — søndag 23. november: weekend på Mariaholm med ungdomslaget: «Kirkens autoritet og samvittighetens frihet.»

Lørdag 6. desember: 30 års jubileum og semesterfest i foreningslokalet i St. Hallvard. Biskop Gran kåserer om «Den romerske synode.»

VI

DE UNGES
FØRSTE
IKKEVOLD-
DEBATT
ER 27.—28.
SEPT.

SIDE 270

VATICANUM II — INGEN RE-

KARDINAL DANIELOU OM BISKOPENES

ROM (KNA) — Det er beklagelig at «visse biskoper støtter opposisjonelle tendenser og deres presse med sitt navn», erklærte den nye franske kardinal Jean Daniélou i et intervju med det italienske tidsskriftet «Famiglia Mese» nylig. Kardinalen kom i intervjuet inn på kollegialitetsprinsippet og andre aktuelle kirkelige spørsmål.

Efter hans mening forsøker idag visse kretser å undergrave pavens og biskopenes autoritet på uærlig måte.

«Det er en stor feiltagelse om en biskop tror at hans autoritet øker efter som den pavelige autoritet reduseres,» sa Daniélou og siktet med dette åpent hen på det omstridte intervju kardinal Suenens har gitt om Kirkens strukturer.

● Fordi man ofte tolker det annet Vatikan-konsils beslutninger feilaktig, er situasjonen i Kirken efter Konsilet forvirret, sa Daniélou. «Noen er tilbøyelige til å mene at Konsilet har ført med seg en revolusjon i Kirkens forståelse av seg selv — en revolusjon som truer selve fundamentet i den hierarkiske struktur.

Vaticanum II var imidlertid ingen revolusjon, men en fortsettelse av det første

Vatikan-konsil, fremholdt han. Det var på ingen måte Konsilets mening å snu opp ned på Kirkens institusjon og oppbygning.»

● Efter Daniélous mening blir dagens protestbevegelser i Kirken på en urovekkende måte gjort politiske. De åndelige verdier i Kirken, som gudstjenesten, det indre liv og mottagelsen av sakramentene forsøkes brutt ned, og vekten legges unødige på en del politisk-sociale aspekter som er uvesentlige i kristendommen. Som eksempel nevner kardinalen konflikten i Isolotto-sognet:

Her fremstod en «socialistisk humanisme» som overhodet ikke interesserer de som først og fremst ser religionen som et forhold mellom den frelsende Gud og sin egen samvittighet.

Endelig forsøker man å utløse en klassekamp i Kirken, å forandre verdienes rangordning og legge den avgjørende vekt et annet sted enn på organisasjonens spiss.

● Daniélou kritiserte videre den motsetning enkelte fremhever mellom Kirkens juridiske og karitative rolle:

Noen teologer har et fullstendig galt bilde av urkirken når de taler om inspirasjonens historiske og kvalitative forrett for institusjonen. Dette er et spissfindig forsøk på å bryte ned respekten for autoriteten i Kirken, sa han.

Det er, efter hans mening, nødvendig å være på vakt mot pressekampanjer som bare sprer tvil om utøvelsen av autoriteten. Den kirkelige autoritet angripes av små, lett kjennbare grupper som forsøker å trumfe gjennom sine meninger.

● Hovedoppgaven for Bispesynoden i Rom i oktober er å presisere, klarlegge forholdet mellom pavens primat og bispekollegiets stilling, sa Daniélou. Man må videre komme frem til faste prinsipper når det gjelder prestedømmet og den

SAVNER PRESTENE!

AV ULF ERIK GUSTAVSEN

Herr Redaktør.

Kjernerpunktet i debatten om hvorvidt kristne kan akseptere bruk av vold i nødvergesituasjoner har etter min mening vært berørt såvel av Gunnel Vallquist som av undertegnede i tidligere innlegg. Svaret må finnes innenfor den kristne morallære.

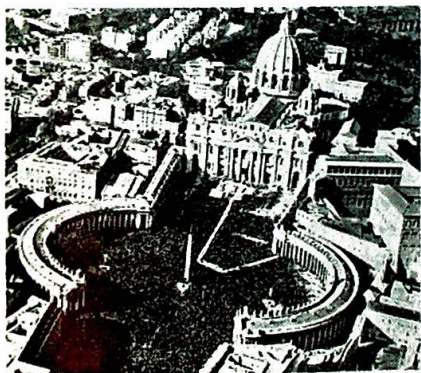
Gunnel Vallquist har med fynd og klem avvist den «dobbelmoral» som jeg har gjort meg til talsmann for og som hun sier: «inte är sällsynt inom kyrkan».

Jeg føler imidlertid at min kompetanse ikke strekker til lenger, og jeg vender meg til alle dem som i første rekke representerer læreembedet og som vi har savnet i denne debatten.

D'herrer prester og teologer, godtar den kristne morallære bruk av vold i nødvergesituasjoner, og eventuelt på hvilke premisser?

RESOLUSJON

ILLEGALITET

katolske Kirkes lære på dette punkt: Tiden er moden — og Synoden er kanskje det sted som egner seg best til å få en avgjørelse, sa han.

KATOLSK FORUM

arrangerer unntakelsesvis ingen høstsesong i år. Dominikanerne befinner seg i en byggeperiode, og det er meningen — når det nye og praktiske klosterbygget står ferdig — å reorganisere Katolsk Forums virksomhet ut fra en smidigere formel, der foredragsmøter og debatt-

GAVE FRA BISKOP MANGERS

Biskop Jac. Mangers har på nytt generøst gitt en betydelig penge-gave til Mariaholm, får ST. OLAV opplyst.

I forbindelse med biskopens 80 års dag besluttet han at en gave til ham i Luxemburg skulle gå videre til det nye katolske ungdoms- og skolesenteret i Norge.

Gaven — 20 000 kroner — er overrakt Mariaholmstiftelsen.

DUGNAD I KIRKEN

Sogneprest Vranken i Fredrikstad forteller til St. Olav at man har gjennomført ominnredninger av St. Birgitta-kirken — blant annet med utmerket assistanse av over 20 frivillige fra menigheten.

fora avløser hverandre alt etter emnene. Nye og intimere lokaler i St. Dominikus Kloster vil gjøre dette mulig fra og med vårssemesteret 1970.

KATOLSK ORIENTERING

omfatter denne høst som i fjor en serie på fem foredrag av pater *Hallvard Rieber-Mohn* om DET KRISTNE EVANGELIUM — EN UTFORDRING TIL TRO. Foredragene finner sted i St. Dominikus Kloster (gamle bygning), Neuberggaten 15 (trikk Majorstua, undergrunnen til Valkyrieplass) de fem fredagene i oktober kl. 20. Der er fri adgang for alle, uten påmeldelse, entré eller møteplikt. Første foredrag finner sted fredag 3. oktober kl. 20.

TROEN I PRAKSIS

Folk stilte dagen lang salmisten dette spørsmål: «Hvor er nå din Gud?» Det uroer ham, men han besvarer det med å si til seg selv: «Håp på Gud.» Hermed vil nok den gammeltestamentlige sanger si at det egentlige og siste svar bare vil bli gitt engang i fremtiden. I sin uro har han trøstet seg med håpet, et håp som er underbygget og båret oppe av en rik erfaring, av det vidunderlige som han har opplevet da han med pilgrimmene i jubel og takkesang dro i festtog til Guds hus.

Når vi sitter og strever med det samme spørsmål som salmisten, «Hvor er din Gud?», er vårt svar forskjellig fra hans. Dette fundamentale spørsmål som rører ved selve roten av vår tro, må bli besvart av oss. Men vi kan ikke gjøre det med en henvisning til et sted. Selvom det skulle være enda helligere enn det hellige tempel i Jerusalem.

Dette vitale spørsmål besvares av oss med en henvisning til en levende Person som man kan betro seg til.

AV PATER
D. J. BOERS

Denne Person er: Jesus Kristus. Det er det eneste fyldestgjørende svar, vi kan ikke besvare spørsmålet med å vise til en ting som man ikke kan tre i et tillitsforhold til.

For oss er stedet hvor Gud åpenbares: det Ord som er Gud og som ble menneske og som har bodd blant oss og hvis herlighet vi har sett. Det er i dette menneskes ansikt at vi klarer å oppdage og kjenne Gud.

Apostelen skriver: «Det var fra opphavet, og vi har hørt det og sett det med våre egne øyne, vi har skuet det, våre hender har rørt ved det. Det er livets ord vi taler om. For livet åpenbarte seg, og vi har sett det og vidner om det og forkynner det for dere — det evige liv som var hos Faderen og har åpenbart seg for oss. Ja, det vi har sett og hørt, det forkynner vi for dere, for at også dere

(Forts. neste side.)

(Forts. fra forrige side.)

kan ha samfunn med oss. For vårt samfunn er et samfunn med Faderen og med hans Sønn Jesus Kristus.»

I disse ord blir både Guds åpenbaring og den måten hvorpå et menneske kan få del i den bekjentgjort. Selve åpenbaringen er intet annet enn den historiske virkeliggjørelse av Guds evige frelsesplan som har manifestert seg, helt og fullt, i Jesus Kristus. Det Ord som er livet eller Gud. Om denne åpenbaring vidner de mennesker som engang, på et bestemt tidspunkt av historien, har sett og hørt og møtt dette Ord og som deretter hadde overgitt dette troens Ord til andre fra slekt til slekt. Det er dette som skaper et innbyrdes trosfellesskap eller det broderlige samfunn i troen som kalles Kirken. Det er gjennom dette samfunn i troen, Kirken, at vi får samfunn med Sønnen og ved ham med Faderen, «min Gud og deres Gud» som han selv sier.

Vår tro grunner seg derfor ikke på et møte med Gud på en særskilt plass — enten det er Jerusalem eller Garizim. Langt mindre på et møte med og opplevelsen av vår egen synd eller erfaringen av tilværelsens tomme meningsløshet. Den grunner seg på et møte med livets Ord, med den Person som er den historiske Jesus av Nasareth. Som han selv har sagt det: «Den som ser meg, ser Faderen.» Tømmermannssønnen fra Nasareth er selve den Eviges nærvær i denne verden. Det er ham som vi vil møte ved hans gjenkomst. Men allerede nå er han nær oss i troen på det ord som de troendes samfunn, Kirken, har formidlet til oss fra slekt til slekt under Helligåndens ledelse. Det er i dette troens samfunn at vi møter Gud i Kristus og ved dette samfunn at vi får samfunn med Gud ved Kristus.

Når Gud har ordnet det slik at han vil la seg finne av oss i Jesus Kristus, da må vi søke ham der. Ellers finner vi ham ikke.

Å tro er da både enkelt — og vanskelig. Troen er Guds gave til mennesket i Kristus. Men troen er også menneskets frie svar på og mottagelse av Guds gave til henne eller ham. Slik sett er troen derfor en risiko. Avgjørelsen medfører en risiko. Man må ta imot troen på den vei Gud har valgt, den som ikke kan sees. Man må ta den imot som det egentlig grunnleggende og virkelige. Og denne avgjørelse må alltid bevisst tas på nytt. Den vil imidlertid aldri bli tatt av et menneske som oppfatter seg selv som det abso-

KATOLIKK I DAG-

INTERVJU MED MED PASTOR

Går det an å sette opp en ny målsetning for den katolske kirke i Danmark?

Hva er det egentlig vi skal gjøre som katolikker i dagens danske samfunn?

Slik formulerer pastor Ib Andersen bakgrunnen for de to dyptgående, langtrekkende betenkninger som ble prolog for den danske synode på Nyborg Strand.

— Målet er ihvert fall ikke lenger bare å få flest mulig konvertitter og å gjøre Danmark katolsk igjen fortest mulig, sier han i en samtale med ST. OLAV. — Vår oppgave er heller å gjøre ikke-kristne til kristne, gjøre de som er kristne bare i navnet til kristne i gavnet og gjøre de praktiserende kristne til fullkomne kristne. I dette arbeidet må den katolske kirke samarbeide med alle andre i landet som har samme mål.

Ib Andersen, sogneprest i Lyngby i Stor-København viser til de foreliggende betenkninger om saken. Man nådde altså ikke frem til en samlet innstilling og et klart resultat, men

lutte. Den vil neppe bli tatt alvorlig av ham som lever tankeløst fra dag til dag og som ikke har tid eller gjør seg bry med å erkjenne alvorret i Guds gave og alvorret i sin egen situasjon ansikt til ansikt med denne gaven.

det er tydelig at dette er tanker av førsterangs betydning for danske — og nordiske — katolikker de kommende måneder og år:

Utdrag av flertallsbetenkingen:

«Det er de kristnes ansvar her at være nærværende med en menneskelighet, som denne voksende længsel kan rettes imod og finde sin udløsning i. I et helhjertet socialt engagement må de kristne derfor bringe et autentisk kristent vidnesbyrd, der ikke skyr nogen personlige ofre for at genhumanisere det danske samfund i alle dets sammenhænge, privat og offentligt . . .

Som Faderen har sendt Kristus, sender Kristus kirken til at forkynde det glade budskab, det være sig blandt ikke-kristne hjemme eller ude.

Imidlertid er der en afgørende forskel på at missionere i et hedensk land og i et forhenværende kristent land. I det sidste tilfælde har både landet og de kristne fortidssynder at sone. Vi kan næppe gøre os for høje tanker om, hvor meget af os selv vi må investere, for at vi i Danmark kan bringe et troværdigt vidnesbyrd. Gennemsnitsdanskere er uden tvivl blevet afstumpet over for det kristne budskab, dels fordi det gennem tiderne er blevet kompromitteret af de kristne, dels fordi danskernes sans for ægte menneskelighed har taget skade.

ENS DANSKE SAMFUNN

IB ANDERSEN

En forkyndelse af evangeliet herhjemme må derfor nu mere end nogensinde dokumenteres af den frugt, det bærer i vort liv. Kun sådan har missionsarbejdet i Danmark mulighed for at forkynde Kristus på en overbevisende måde og genoprette en menneskelig modtagelighed for ham.

Kun sådan kan vi få øjnene op for nødvendigheden af vor deltagelse i missionsarbejdet udover landets grænser.

Kirkesplittelsen må opleves af alle implicerede parter som en kompromittering af vor fælles pligt til mission. Et samarbejde må ske efter store linier i den kristne målsætning og insistere på personlig kvalitet for at kunne svare til den aktuelle situation i vort samfund. Dette kan udvikle en ny tillid og solidaritet, ja måske hidføre en omgruppering blandt de kristne, idet mange viser sig at være indenfor, som var udenfor, og vice versa. Den økumeniske kontakt vil imidlertid hurtigt synke ned til en rent psykologisk forbrødring og blot øge den religiøse ligegyldighed, hvis den taber den fælles målsætning af syne: Deltagelsen i Kristi dyrkelse af Gud og Hans omsorg for menneskene.

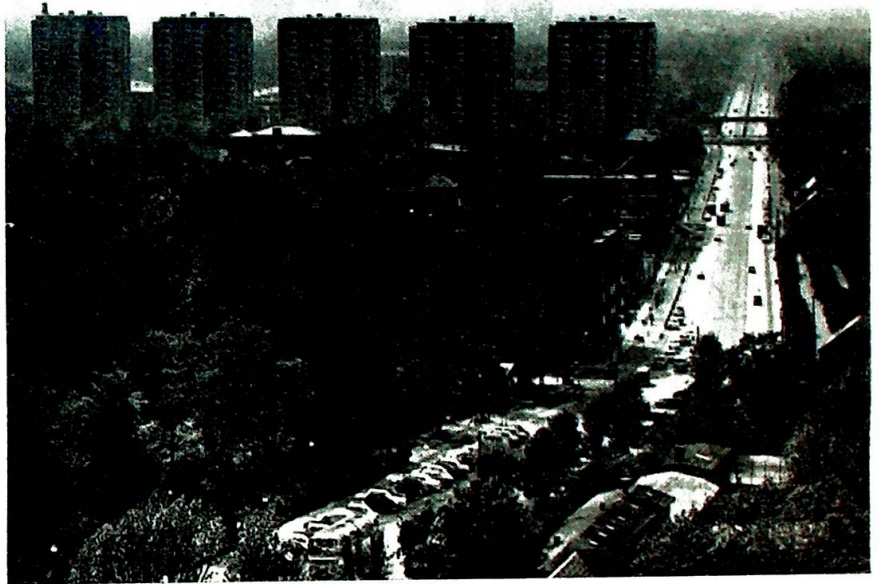
Den tabte enhed i Kristus kan kun genskabes derved, at Kristi liv genskabes i os og i de mennesker, vi sammen vil arbejde for. Dette arbejde vil vise sig at være den stærkeste tænkelige udfordring til den faldne menneskenatur — i os selv og alle andre. Det vil derfor være et «modsigelsens tegn», ganske som Kristi eget liv var det. På den anden side er det kun korskets livskraft, der kan sikre den økumeniske bevægelse mod at visne som en modebestemt retning og give den interesse og betydning udover de kristnes egen kreds. Og det er uden tvivl på korsvejen, at Kristus vil finde og samle sine disciple. Det umiddelbare mål for den økumeniske kontakt kan derfor ikke være en menneskeskabt enhed med dertil hørende pluralistisk resignation og tilpasning, men en fælles længsel og bodfærdig indsats, som kan gøre os værdige til bønghørelse, også hvad kirkesplittelsen angår.»

Uddrag av mindretallsbetenkningen:
«Missionen (sendelsen) omfatter mange andre opgaver end den direkte

forkyndelse. Mange kristne får aldrig lejlighed til at tale om Kristus med mennesker, for hvem han ingenting betyder. Men enhver form for indsats for det fælles vel, som har rod i kærligheden til Gud og næsten, bidrager direkte til Gudsrigets komme, selv om det måske er et vidnesbyrd, som ingen ser, eller som ingen bevidst for-

ske katolske kirkes åndelige vel kan ikke isoleres fra Guds riges vækst verden over. Det må derfor være synodens opgave at præcisere, hvordan den danske katolske kirke kan praktisere sin katolicitet ved at se lidt længere end til sine geografiske grænser.

Vi må ganske konkret stille spørgsmålet, om hvilken procentdel af vort

binder med den kristne tro. Vi skal derfor snarere lægge an på at være noget for andre end på at gøre det klart for dem, hvorfor vi gerne vil være det. Denne erkendelse kommer helt af sig selv, hvis bare vi prøver på at leve op til vort kald: at være kirke for de andre.

Gudstjenesten munder ud i en sendelse, og mission betyder, at man ikke lægger troen væk sammen med søndagstøjet, men at man er kristen alle ugens syv dage. Det, det gælder om, er nemlig ikke så meget at gøre noget ud over sit arbejde som at gøre sit arbejde for de andre. Kirkens målsætning er at gøre de kristne til Kristi bevidste medarbejdere i dagliglivet.

Den bedste måde, hvorpå man kan fremme missionsånden hos den enkelte, er gennem en fælles missionsindsats.

Vi argumenterer ud fra vort ringe antal og vore små ressourcer, når det gælder om ikke at bidrage direkte og officielt til ydre mission. Men den dan-

arbejde og af vore ressourcer, der skal sættes ind på andet end at udbygge vor lille danske menighed. Vort bispedømme har verdensrekord, hvad angår antal af præster pr. katolik: 1 præst for hver 200 katolikker og 1 søster for hver 35! Hvad kan vi gøre for at disse præsters og søstres tid og kræfter i højere grad bliver sat ind på også at gavne andre end vore egne?

Kirkens ansvar udadtil klares ikke bare ved, at den engagerer sig pr. stedfortræder. Hvordan kan man udtrykke, at kirkens opgave ikke bare er at uddanne de kristne, som så bagefter engagerer sig i de andres tjeneste, men at den som helhed i fællesskab med de andre menneskelige samfund må tjene menneskehedens fælles vel? Hvis selve kirken, og ikke bare katolikkerne, står i de andres tjeneste, kan den ikke unddrage sig al den form for «politisk» stillingtagen under påskud af, at det vil skade dens åndelige mission. «Kærlighed har en krop».

(Forts. neste side.)

(Forts. fra forrige side.)

Hvordan kan vi give kirken en krop, som vil hjelpe den til at elske de andre?»

— Vi nådde ikke frem fra det teoretiske til det praktiske når det gjaldt målsetningen, innrømmer Ib Andersen. Kommisjonen som arbeidet med denne viktige sak, kjørte seg nok fast — og resultatet var disse to betenkninger som ble Synodens prolog. Forskjellen mellom betenkningene som ovenfor bare er gjengitt i ufullstendige utdrag lå vel i det at den ene uttalelse var for sterkt teologisk preget, mens den andre samlet seg mer om de konkrete oppgaver.

— I alle fall er kommisjonens betenkninger et arbeide som ikke kan unngå å sette spor. Og man har fra Synoden en henstilling til det kommende pastoralråd om å arbeide videre med problemene i denne saken.

STRUKTUR-UTVALGET

Det er ingen grunn til å legge skjul på at det eksisterte sterke motsetninger innen dansk katolisisme før danskernes synode på Nyborg Strand endelig trådte sammen. Man hadde nokså store vanskeligheter i enkelte av regionene. Desto gledeligere var det at man til slutt gjennomførte synoden i sterk enhetsfølelse og med full vilje til forståelse og samarbeide i alle leire.

Samtidig var den praktiske gjennomføring av synoden på sin måte et demokratisk gjennombrudd av stor betydning for katolikker i hele Norden.

Pastor Ib Andersen sier til ST. OLAV:

— Det er første gang vi har kunnet bruke denne frie forhandlingsformen basert på helt demokratiske valg og uten en på forhånd avgjort dagsorden. Synoden som det tok to år og stort arbeide å planlegge og forberede, var stilt helt fritt av biskop Martensen, han hadde bare gitt den ett oppdrag: å drøfte, eventuelt avgi innstilling om menighetsråd og pastoralråd. Han var selv til stede på synodens møter, men efter eget ønske ikke som medlem av forsamlingen. Ikke for ingenting ga de ca. 160 del-

tagere i plenarforsamlingen ham til slutt torndende bifall, i en takketales til biskopen sa en legmann bl. a. dette: «Vår biskop anbringer seg med begge ben i fremtiden».

— Pastoralrådet ble en av de store sakene?

— Konkret var det en av de viktigste sakene, selvfølgelig. Den endelige strukturrapport ble praktisk talt enstemmig vedtatt. Man kan si at det er en konkretisering av kirkesynet fra det annet Vatikankonsil.

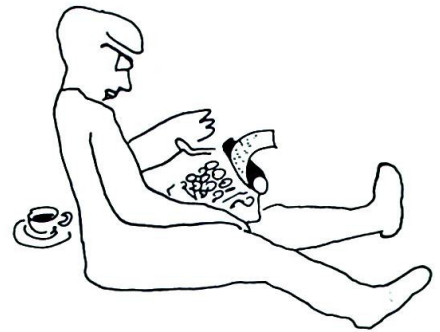
Vi siterer fra Strukturutvalgets innstilling:

- a) For at den pastorale målsætning for den katolske kirke i Danmark kan oppfylles, er det nødvendig:
 - 1) at fællesskabet i hver menighed udbygges, intensiveres og struktureres,
 - 2) at de enkelte menigheder selv betrakter sig som dele af et større fællesskab, de både har ansvar for og nyder godt af.
- b) Heraf følger, at også lægfolket må indrages i det pastorale ansvar på de forskellige niveauer med de dertil hørende rettigheder og pligter.
- c) Det betyder endvidere, at de, der udfører en opgave i kirkens tjeneste, det være sig præster, ordensfolk eller lægfolk, i fremtiden fortrinsvis må etablere deres arbejde som et samarbejde.
- d) Synodens plenarforsamling indstiller under henvisning til konstitutionen om KIRKEN (især kapitlerne 2—4), dekretene om *Biskoppernes hyrdehverv i Kirken, om Præsternes tjeneste og liv og om Lægfolkets Apostolat*, at der uopholdelig påbegyndes en gradvis omstrukturering af den danske katolske kirke.
- e) Grundlaget for en ny struktur er den enkelte menighed som eukaristisk fællesskab, og de nye strukturer i kirken må vokse organisk frem af dette.
- f) Omstruktureringen må tage sit praktiske udgangspunkt i den nuværende kirkelige struktur med dens geografisk afgrænsede sogne, kirkedistrikter m. v., dvs. de steder, hvor der nu regelmæssigt fejres messe, men man må fra starten

(Forts. s. 274.)

STØTT ST. OLAV

GI ET ARSABONNEMENT (kr. 25)
TIL EN VENNINNE ELLER VENN

MANGEL PÅ PERSPEKTIV

■ Mange fulgte valgkampen med undring — var det nødvendig å gjøre den så kjedelig? Bladet «Vår Kirke» spør, og svarer (6. september) redaksjonelt:

«Vi skulle gitt meget for å vite hvor mange mennesker som under denne valgkamp har spurt seg selv og hverandre om hvordan en slik valgkamp kunne være mulig. Nærmere bestemt at et opplyst folk som kjenner til de enorme problemer vi har felles med andre nasjoner, og som vet at verdens skjebne er vår skjebne, har en politikk som er den blankeste nasjonalegoisme. Det fritar oss jo ikke at andre nasjoner gjør det samme.

Biskop Per Lønning felte forleden på Momarken dommen over dette stortingsvalgs valgkamp og sa ganske enkelt det som de fleste av oss vet. Han slo fast at en dyptgripende mentalitetsendring må til. Uten en radikal omstilling er det utelukket at vi makter å løse de problemer som i resten av det tyvende århundre truer med å utslette oss.

Våre politikere er heller ikke dummere enn at de vil gi Lønning rett når han sier: «Vi må sette noe inn hvis vi vil redde fremtiden. Vi har ikke lov til å spise opp mer av kaken for verdens sultende millioner, ei heller for våre barnebarn, slik vi gjør det i dag.»

For bare å nevne et av problemene, minner vi om en uttalelse av forskningsdirektør Finn Lied i en radiosamtale forleden. Han mente at det ville trenge en årlig bevilgning på en milliard kroner dersom vi ville være på høyde med luftforurensningsproblemet. De lange linjer og de store sammenhenger må inn i politikken. Ikke i form av prognoser for økt velstandsutvikling, men som styring av den nåværende utvikling i et riktigere spor.

Likefullt har vi hatt en valgkamp som, for å sitere en dansk observatør, utmerker seg ved mangel på perspektiver og ved sin karakter av provinsiell krangel.»

VALGTE NORGE LUTHER?

■ Hva valget ellers angår, hadde Dagbladets ypperlige medarbeider Arve Sol-

ONSDAGS- BLIKKET

stad noen dager efter at avgjørelsen så var falt (10. sept.) en kommentar til Venstres dilemma som er av betydelig interesse. Manchester Guardians utsendte medarbeider skrev at «Norge valgte Luther» — Solstad sier det heller bl. a. på denne måten:

«De religiøse-moralske motsetninger er fortsatt en levende realitet i norsk politikk. Årets valg ble en foreløpig klimaks i et nytt sammenstøt mellom den sekulariserte og liberale livsoppfatning hos den etablerte befolkning i byene og den ortodokse lekmannsbevegelse blant store deler av bygdebefolkningen på Sør- og Vestlandet.

Venstres valgnederlag og Kristelig folkepartis framgang er på ny et klart uttrykk for en gammel dimensjon i norsk politikk. Da Venstre i slutten av 1880-åra ble splittet etter den voldsomme mobilisering foran riksrettsvalgene, var det etter denne linjen. Rene Venstre var domineret av en kulturradikal fløy som bygget på europeisk liberalisme og grundtvigiansk frisinn og Moderate Venstre som var basert på tradisjonelle moralske og religiøse verdier. Skillelinjen gikk skarpt mellom det ytre og indre kystområde på Vestlandet.

Gunnar Knudsen samlet partiet i 1908 på et sosialt-liberalt grunnlag, med front mot utenlandsk kapital på den ene sida og en raskt voksende arbeiderbevegelse på den annen. Godt hjulpet av en valgordning som både gav rikelig mulighet for mindre splittelse langs den gamle dimensjonen uten at det truet partiet, og med en betydelig overrepresentasjon på Stortinget greide han å holde Venstre samlet som regjeringsparti gjennom et ti-år.

*

Mellomkrigstidens sosiale og kulturelle uro alarmerte lekmannsbevegelsen, og innenfor Venstre ble det enda større uro langs den gamle religiøs-moralske dimensjonen. Til sjuende og sist banet dette veien for Kristelig Folkeparti (1933) som tok opp tradisjonene fra Moderate Venstre i 1890-åra.

Siden både Venstre og Kristelig Folkeparti appellerte til de samme sosiale grupper ble konflikten og konkurransen mellom partiene tilspisset, og overfor den homogene Kr. F. ble det splittede Venstre ofte den tapende part, med betydelige stemmeavgang ved flere valg. I Venstre har man årlig hatt eksempler på konflikter som springer ut av den religiøs-moralske motsetning.

Koalisjonen har igjen satt motsetningene på spissen. Valgresultatet taler sitt tydelige språk. Venstre har gått kraftig tilbake i Kristelig Folkepartis høyborger, der frykten og motstanden mot den sekulariserte og industrialiserte bykultur er størst.»

DEFREGGERS SAK

■ Diskusjonen om hjelpebiskop Matthias Defregger i München er ikke avsluttet. Noen regner ham for en krigsforbryter, andre regner ikke med at han kan ha noen skyld i det som skjedde i den lille byen Filetto i Italia under siste verdenskrig, man skyver all skyld over på sensasjonspressen. Begge oppfatninger er feilaktige, ifølge den kjente signaturen Sr. i Katolsk Informationstjenst, den ene fordi den grovt forenkler saksforholdet. Den andre fordi den ikke tar hensyn til det sentrale i ett bedrøvelig faktum:

«För en rättvisbedömning av fallet bör man framförallt klart skilja mellan Defreggers subjektiva skuld och den objektiva skulden. Därvid kan anföras till förmån för den tidigare kaptenen att han i förstone verkligen hade vägrat vidarebefordra ordern att skjuta alla manliga invånare i Filetto — en order som hade givits av divisionskommendanten Boelsen. Vid en annan uppfordran att skjuta alla 16 till 60-åriga manliga invånare föreslog han i stället att man skulle skicka dessa män till fronten för att gräva skyttegravar. Först efter den tredje ordern som övervakades av en överstelöjtnant i staben gav Defregger efter, varpå löjtnant Ehlerter exekuterade männen.

Det faktiska förhållandet visar, att den nuvarande hjälpbiskopen då för tiden befann sig i en utpräglad «Befehlsnotstand». Skulle han ha vägrat att fullgöra ordern, hade han inte hindrat massakern. Han själv skulle samtidigt ha satt sitt liv på spel såsom andra exempel klart bevisar. Slutligen bör t. o. m. antas, att Defregger genom sin vägran i början har förhindrat en ännu större massaker och räddat de pojkar i Filetto som var yngre än 16 år.

När man föreställer sig det fruktansvärda dilemma i vilken kapten Defregger befann sig vid detta tillfälle och när man vet att han sannolikt skulle ha betalat sin omedgörlighet med döden och därmed inte ha räddat en enda människa, då reduceras Defreggers subjektiva förvällande till en mänsklig svaghet. Att kaptenen då inte förmådde påta sig martyriets offer får inte någon idag förebrå honom. Martyren är alltid ett lysande undantag. Heroism kräver alltid den sista mänskliga kraft som endast få uppnår.

När på så sätt den subjektiva skulden reduceras nästen helt, återstår ändå oförminskat en objektiv inblandning och skuld i en fruktansvärd massaker. Senare som präst är han märkt därav och tyngs enligt egen utsago svårt av denna belastning. Fastän skulden må vara honom «förlåten» kräver den likväl ett hänsynstagande. Därför borde denne präst aldrig ha antagit biskopsämbetet. Han borde ha avstått från denna ställning. Visserligen vet vi, att Defregger, när kardinal Döpfner ville viga honom till hjälpbiskop,

Drawing it fine
by John Ryan

“A couple of inches more . . . just to be on the safe side sister . . .”

Det har kommet påbud til vaktene om ikke å slippe kvinner med miniskjørt inn i Peterskirken. Ryan i Catholic Herald har tegnet denne kommentaren:

«Et par tommer til . . . bare for å være på den sikre side, søster . . .»

hade erinrat honom om sitt förflutna och avböjt vigningen. Ändå gav han efter på kardinalens tillsägelse och visade därmed en lydnad som brast i nödvändigt personligt ansvar.

En så hög kyrkans personlighet får inte var så belastad att det kan bli till förgävelse. Defregger skulle som enkel präst eller som biskopens sekreterare inte ha åstadkommit den förgävelse som han nu som biskop gör. Ett liv i anspråklös tillbakadragenhet hade understrukt hans trovärdighet. Idag kan han återvinna en sådan trovärdighet endast genom att enkelt be om befielse från sin ämbetsbefattning, inte genom att påstridigt yrka på, att han känner sig varken «rättsligt eller moraliskt skyldig.»

ANDREAS LEGMANN

ST. OLAV'S
REDAKSJON

Ny kontortid i høst:

14—18

MARIAHOLM— DEBATTEN

Om nøyktig en uke skal katolsk ungdom ha det første av to debattmøter i høst om ikkevolds-problematikken. Det mest fornuftige ST. OLAV's redaksjon visst kan gjøre — bortsett fra å ønske lykke til og uttrykke håp om at de unge virkelig finner frem til personlige svar på spørsmålene (uten å føle seg unødvendig tynget av eventuelle innlederes boklige lærdom) — er simpelthen dette:

Å gjengi Det annet Vatikankonsils egne ord om hvordan man kan fremme fred og internasjonalt fellesskap, Kapittel 5 i konstitusjonen «Kirken i verden av idag».

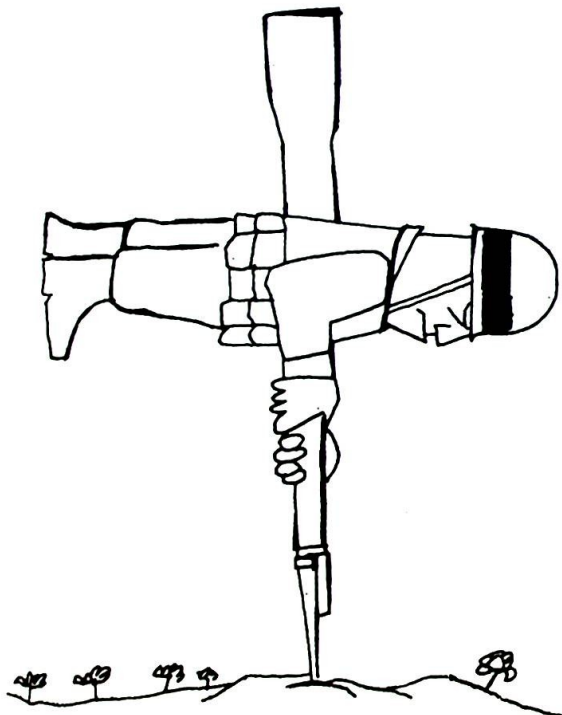
DET er viktige ord i denne debatten.

Menneskeslekten har i våre dager nådd et kritisk punkt i sin modningsprosess, fordi den ennå ikke har frigjort seg fra de fryktelige ulykker og trengsler krig og krigstrusler fører med seg. På samme tid som den nærmer seg en enhet som den overalt blir seg mer bevisst, står den, så lenge ikke alle med fornyet sinn omvender seg til den sanne fred, maktesløs overfor sin oppgave, nemlig å bygge opp en menneskeligere verden for alle på hele jorden. Derfor lyser Evangeliets budskap, som ikke bare tilsvarende menneskets høyeste streben og lengsel, men dessuten saligpriser fredsstifterne «fordi de skal kalles Guds barn» desto sterkere i vår tid.

Kirkemøtet vil belyse hva sann og høysinnet fred innebærer, fordømme krigens råskap, og til slutt sende en inntrengende appell til de kristne med

oppfordring til, med støtte i Kristus — fredens opphav — å samarbeide med alle mennesker, så de bygger en fred basert på rettferdighet og gjensidig kjærlighet, og forbereder midlene dertil.

Fred er ikke bare krigens fravær. Den kan ikke innskrenkes til en ren maktbalanse mellom fiendtlige krefter. Den kan ikke skapes ved imperialistisk herredømme. Den er egentlig og fullt ut rettferdighetens verk. Fred fødes av den orden som menneskesamfunnets guddommelige stifter har knyttet til sitt verk, og som menneskene i sin tørst etter stadig større rettferdighet uttrykker i handling. Freden er aldri vunnet en gang

KONSOLETS
ORD OM
KRIG/FRED
PROBLEMENE

NÅ PÅ NORSK:

ØKUMENISK VEILEDNING

Retningslinjer for kirkens økumeniske arbeide, utarbeidet av Sekretariatet for kristen Enhet.

Kr. 4,—

ST. OLAV FORLAG

OSLO

*Blyvinduer
Glassmalerier*

til kirker og kapeller

~~~~~

G. A. LARSEN

ETABL. 1885

*kunst- og bygningsglassmester
Speilfabrikk*

NORDAL BRUNS GATE 7, OSLO

for alle, den skal uopphørlig bygges opp, fordi menneskeslektens almene vel i sine konkrete fordringer stadig er undergitt forandringene i tiden, selv om det også i sin dypeste grunn er bestemt av Guds evige lov. Menneskeviljen er dessuten ustendig og svekket av synden, og derfor kan freden ikke oppnås uten de lovlige myndigheters årvåkenhet, og medmindre den enkelte stadig behersker sine lidenskaper.

Men det er ikke tilstrekkelig. Fred på jorden forutsetter også at alt det enkeltmenneskene har kjært, blir vernet om, slik at alle tillitsfullt og frivillig kan utveksle sine åndelige og kulturelle verdier. Den faste vilje hos alle til å respektere andre, mennesker eller folk, og deres menneskeverd, og til å øve seg i broderlig sinnelag, er helt uunnværlig for fredsarbeidet. Freden er således også en frukt av kjærligheten, som går utover det som kan oppnås ved rettferdighet alene.

Den fred på jorden, som nestekjærligheten nærer, er både et bilde og en virkning av Kristi fred, som utgår fra Gud Fader. Den menneskeverdne Sønn, fredens fyrste, har selv ved sitt kors forlikt alle mennesker med Gud, gjenopprettet deres enhet i ett folk og ett legeme. Han tilintetgjorde hatet i sitt eget kjød, og efter sin herlighetsfulle oppstandelse sendte han kjærlighetens Ånd til menneskenes hjerter.

En inntrengende appell rettes derfor til alle kristne: Måtte de, tro mot sannheten, i kjærlighet, forene seg med alle oppriktig fredselskende mennesker for å be for fred og bygge den opp.

I den samme ånd kan vi ikke avstå fra å påskjønne de menneskers innsats som gir avkall på å hevde sin rett med voldsmidler, og benytter seg av den form for forsvar som dessuten står til de svakeres rådighet. En betingelse må det dog være at slikt kan gjøres uten overgrep mot andres eller samfunnets rettigheter og forpliktelser.

Fordi menneskene er syndere, er der fare for krig, og det vil bli det inntil Kristi gjenkomst. Men i den grad menneskene er bundet sammen i kjærlighet, og får makt over synden, blir vold også overvunnet inntil Skriften blir oppfylt: «De skal smi sine sverd om til plogjern og sine spyd til sigder. Et folk skal ikke løfte sverd mot et annet, og de skal ikke mer lære å føre krig.»

Om å hindre krig.

Til tross for de umåtelige store materielle og moralske skader som

de siste kriger har påført vår verden, fortsetter krigen hver eneste dag sine ødeleggelser et eller annet sted på jorden. Og bruken av alle slags videnskapelige våpen gjør krigen så avskyelig at de stridende parter risikerer å føres inn i et barbari som langt overskrider tidligere tiders råskap. De kompliserte forhold i vår tid, ikke minst internasjonalt, gjør det dessuten mulig å føre fordekte kriger med nye, mer perfide og samfunnsfarlige midler. I mange tilfelle anvendes terror som en ny form for krigføring.

Kirkemøtet, som er vidne til denne fornedrelse av menneskeheten, ønsker først å minne om at folkeretten og dens universelle prinsipper alltid står ved makt. Og menneskehetens samvittighet forkynner disse prinsipper stadig sterkere. Handlinger som blir utført med overlegg i strid med folkeretten — og selve ordren om å utføre slike handlinger — er derfor en forbrytelse, og den blinde lydighet kan ikke unnskyldes dem som etterkommer slike ordrer.

Først blant disse handlinger skal vi nevne den planmessige og systematiske utryddelse av et helt folk, nasjon eller minoritet: slikt skal fordømmes på det sterkeste som en rystende forbrytelse, og de som har mot til åpent å trosse de myndigheter som leder aksjonen, fortjener den aller største anerkjennelse.

Der finnes en rekke internasjonale avtaler om krigføring, undertegnet av mange nasjoner, og de tar sikte på å gjøre de militære operasjoner og deres følger mindre umenneskelige: konvensjonene om behandling av sårede eller fangne soldater er et eksempel blant flere. Disse avtaler skal respekteres. Alle, fremfor alt ekspertene og de offentlige myndigheter, har til og med plikt til å forbedre disse avtaler efter evne, så de blir i stand til mer effektivt å bekjempe krigens råskap. Og det må være rettferdig at lovene gir uttrykk for en human innstilling til dem som av samvittighetsgrunner nekter å føre våpen, men samtidig går med på å utføre en annen form for samfunnstjeneste.

Det er et faktum at krigen ikke er eliminert fra menneskenes verden. Og så lenge krigsfaren er til stede og der mangler en kompetent internasjonal myndighet som har midler til å sikre ordenen, lar det seg ikke gjøre å nekte regjeringene rett til selvforsvar, når først samtlige muligheter for en fredelig løsning er uttømt. Det tilkommer derfor styremaktene og alle dem som har politisk ansvar, å beskytte det folk som er dem betrodd, og være

EN KLOVN

Noen av oss bruker fremdeles ord som har mistet sin opprinnelige mening for menneskene. Begrepet den evige salighet for eksempel.

Det sier ikke dagens mennesker stort. Bare ordet evighet i seg selv er plagsomt vanskelig. For noen er dessuten evigheten noe som ihvert fall ikke bør gå over en periode på rikstelefonen.

Mer evighet er ikke forsvarlig i tider som disse.

Forleden hadde jeg rikstelefon fra Trondheim. En ukjent dame ville snakke med meg eller helst en dyktigere person om forskjellige samfunnsproblemer.

La oss si at hun var en interessert observator som også samlet på katolske uttalelser.

Da samtalen var til ende — hun måtte dessverre ta til takke med meg — sa vi adjø, sa at det hadde vært hyggelig å snakke sammen — alt det man sier for å få avsluttet praten på en mest muligivilisert måte.

Men så sa damen plutselig:

— A ja, det var en ting til jeg gjerne ville spørre om siden jeg altså har en fra Deres Kirke på tråden...

— Værsegod...

— Ja, det er nu et spørsmål om det som dere kaller den evige salighet. Kan De...

Det sa pip, pip i telefonen. Sentralen brøt inn med noen få ord: En periode. Pip, pip.

Jeg hørte damen puste urolig.

— Ja, adjø, adjø. Hyggelig å snakke med Dem. Adjø, adjø, nesten ropte hun nordfra.

Og la på røret. Forbindelsen var brutt.

Jeg satt igjen litt lattermild.

Det er forresten ikke lett for menneskene. Liten tid har vi. Og dyrt er det å leve, med denne mosen og alt slikt.

Kanskje vi, for å hjelpe dem, burde finne på andre ord og uttrykk i enkelte forbindelser? Ord som ikke bare høres fromme ut, men ord som forteller hva det er vi virkelig mener i det Herrens år 1969?

på høyde med det alvor som oppgaven krever. Men en ting er å sørge for et militært forsvar i den hensikt å gi et

(Forts. neste side.)

(Forts. fra forrige side.)

folk den beskyttelse det har krav på, en annen ting å ville undertrykke andre nasjoner. Tilstedeværelsen av krigsmakten rettferdiggjør ikke en hvilken som helst militær eller politisk bruk av den. Og alt er heller ikke tillatt mellom de stridende parter, bare fordi en krig ulykkeligvis er brutt ut.

De som tjener sitt fedreland i hæren, bør betrakte seg selv om tjenere av folkenes sikkerhet og frihet. Så lenge de oppfyller sin plikt på rette måte, bidrar de også faktisk til å trygge freden.

Krigens gru og ondskap blir grenseløst forøket av de nye våpen som videnskapen har frembragt. Blir disse våpen tatt i bruk, kan krigen føre til enorme ødeleggelser som rammer enhver, og dette går langt ut over de grenser man kan sette for et legitimt forsvar. Mer enn det: Hvis disse midler, som allerede enkelte stormakter gjemmer i sine arsenaler, kommer til anvendelse med full kraft, vil dette føre til et så å si fullstendig og aldeles gjensidig slakteri av de krigførende parter, for ikke å tale om de mangfoldige ødeleggelser i verden og de skjebnesvangre eftervirkninger som bruken av disse våpen vil føre med seg.

Alt dette tvinger oss til å ta problemet om krigen opp til helt ny vurdering. Vår tids mennesker bør vite at de skal avlegge et tungt regnskap for sine krigshandlinger. Fremtiden vil i høy grad avhenge av den klokskap vår samtid er i stand til å prestere.

Med dette for øye gjør konsilet de siste pavers fordømmelse av den to-tale krig til sin egen og erklærer:

Enhver krigshandling som uten forskjell tar sikte på å ødelegge hele byer eller store områder med deres innbyggere, er en forbrytelse mot Gud og mennesker. Den skal fordømmes helt ubetinget.

Den moderne krigs spesielle fare er at den gir dem som har nyere tekniske våpen en slags leilighet til å begå slike forbrytelser. Og den moderne krig kan med så å si ubønnhørlig konsekvens få mennesker til å planlegge de grusomste handlinger. For å avverge dette, anroper biskopene, samlet og forenet fra hele jordkretsen, alle mennesker, men særlig statsmennene og de militære ledere, om stadig å la seg konfrontere med sitt ansvar overfor både Gud og hele menneskeslekten.

De våpen som videnskapen frembringer samles ikke bare for å kunne

brukes i krigstid. Fordi forswarets effektivitet menes å bero på egne gjengjeldelsesmuligheter, brukes denne hamstring av våpen, som blir større for hvert år, i en ny hensikt, nemlig å avskrekke en eventuell angriper. Mange betrakter denne fremgangsmåte som den sikreste for idag å trygge en viss fred mellom nasjonene.

Hvordan man nu enn vurderer denne skremmepolitikk, bør alle mennesker innse at det rustningskappløp som en hel rekke nasjoner setter sin lit til, ikke er den sikre vei til virkelig å trygge freden, og at den såkalte likevekt man dermed oppnår, ikke er det samme som en sann og solid fred. Langt fra å eliminere krigens årsaker, risikerer man snarere at de gradvis øker. Og mens veldige beløp går til anskaffelse av stadig nye våpen, blir det umulig å fremskaffe tilstrekkelige midler til å avhjelpe de mange former for nød hele verden idag lider under. Misforholdet mellom nasjonene får dermed ingen sann og grundig sanering, og nye deler av verden smittes. Der må velges nye veier med utgangspunkt i en omstilling av sinnene, for å eliminere denne forargelse, frigjøre verden fra den angst som knuger den, og opprette en virkelig fred.

Derfor må det her gjentas at rustningskappløpet er en alvorlig kreftskade for menneskeheten, og at den er en utålelig urett mot de fattige. Det er alvorlig grunn til å frykte at dette kappløp, hvis det fortsetter, en gang vil slippe løs alle de forferdelige ulykker som de allerede nu forbereder midlene til.

La oss, vekket av de store ulykker som menneskene har gjort til en mulighet, utnytte den frist som Gud nu innrømmer oss, til bedre å lodde dybden av vårt ansvar og finne mer menneskeverdige veier til å bilegge våre konflikter. I sitt forsyn krever Gud av oss at vi skal frigjøre oss fra krigens gamle slaveri. Nekter vi å gjøre disse anstrengelser, da er det umulig å vite hvor den onde vei vi har be-trådt, vil føre oss hen.

Det er altså innlysende at vi av alle krefter må streve for å forberede tider hvor enhver krig vil kunne bli totalt forbudt ved internasjonale avtaler. Dette krever opprettelsen av en verdensomfattende offentlig myndighet, anerkjent av alle, som virkelig er i stand til å garantere sikkerhet og rettferdighet for alle med full respekt for deres rettigheter. Og så lenge denne institusjon forblir et ønske, tilfaller det de nuværende overordnede internasjonale organisasjoner grun-

dig og utholdende å studere de midler som egner seg til å trygge den felles sikkerhet. Freden skal oppstå av folkenes innbyrdes tillit, den skal ikke påtvinges nasjonene ved våpentrusler. Derfor må alle arbeide for endelig å sette en stopper for rustningskappløpet, for å sette nedrustningen i gang og så utvide den, ikke ensidig, men parallelt, med felles avtaler og effektive gjensidige garantier.

I mellomtiden skal vi ikke under-vurdere det som allerede er gjort og fremdeles blir gjort for å avverge krigsfaren. Vi skal snarere oppmun-tre den oppriktige vilje hos de mange som, tynget av de store byrder som de høyeste embeder fører med seg, men også ansporet av sitt veldige ansvar, bestreber seg på å fjerne krigen, som de avskyr, selv om det ikke er mulig for dem å se bort fra proble-menes faktiske innfløktethet. Vi må bønnfalle Gud om at Han gir dem kraft til utholdende å drive, og uredd å fullføre det verk som vidner om den største kjærlighet til menneskene, det verk hvorved freden bygges opp med mannsnot. For idag å kunne utføre dette verk må de ubetinget i sinn og hjerte se utover landegrensene, legge vekk enhver nasjonal egoisme eller ambisjon om å herske over andre og nære en dyp respekt for hele menneskeheten, som møysommelig er i ferd med å styrke sin enhet.

De energiske og vedvarende studier som er blitt viet freds- og nedrustningsspørsmål, de internasjonale kongresser som har samlet seg omkring disse emner, kan betraktes som de første skritt på vei til løsningen av så alvorlige problemer. De må i fremtiden intensiveres for å kunne oppnå praktiske resultater. Men samtidig må menneskene vokte seg for å sette hele sin lit til noen få individers bestrebelsel, mens de selv ikke gjør noe med sin egen mentalitet. For de politiske ledere, som skal svare for sitt lands almene vel og samtidig fremme menneskehetens felles beste, er i høy grad avhengige av massens synsmåter og følelser. Deres anstrengelser for å bygge opp freden er helt forgjeves så lenge fiendtlighet, forakt og mistillit, rasehat og fanatiske ideologier splittet menneskene og reiser dem opp mot hverandre. Dette viser hvor nødvendig det er å oppdra sinnene på en ny måte og gi den offentlige opinion ny inspirasjon. Hver den som utfører en oppdragergjerning, især blant de unge, enhver som bidrar til å forme den offentlige opinion, skal betrakte det som en hovedoppgave å åpne sinnene for en ny fredselkende innstilling.

SPØRRESKJEMA

Stemmetall og stemmefordeling ved de svar de danske synodedeltagere ga på spørreskjemaet om sølibatet viser at folk virkelig har tenkt grundig gjennom denne saken, sier pastor Ib Andersen.

Spørsmål og svar var følgende:

- Ønsker man den nåværende ordning vedrørende prestenes sølibatsforpliktelse beholdt?
49 ja-stemmer, 100 nei-stemmer, 17 stemte ikke.
- Ønsker man mulighet for presteveielse uten sølibatsforpliktelse?
107 ja-stemmer, 4 nei-stemmer, 15 stemte ikke.
- Ønsker man utvidet mulighet for presteveielse av allerede gifte menn?
132 ja-stemmer, 20 nei-stemmer, 14 stemte ikke.
- Ønsker man mulighet for at verdens prester løses fra deres sølibatforpliktelse uten at de må oppgi sin prestegjerning?

93 ja-stemmer, 51 nei-stemmer, 22 stemte ikke.

- Ønsker man at ordensprester som er blitt løst fra deres ordensløfter skal kunne bli verdensprester med rett til å gifte seg?
83 ja-stemmer, 55 nei-stemmer, 28 stemte ikke.

POLITISK SENSUR-

(Forts. fra s. 276.)

gjaldt det «et fascistisk fremstøt», ble det sagt. Det problematiske ved å politisere selve utvelgelsen av filmene innenfor det norske filmmonopolet turde være innlysende, og ble ytterligere klarlagt gjennom debatten. «The Green Berets» bør visst vises — og falle på sin egen formodede urimelighet. Vår kritiske sans tåler den nok, og det er tankevekkende at det her nettopp er radikale mennesker som roper på formynderskapet.

brm.

Og hver enkelt av oss skal omvende sitt hjerte og se utover hele verden for å finne frem til hva vi sammen kan gjøre for at vår slekt skal gjøre fremskritt.

Og la oss ikke nære noe falsk håp. Hvis det ikke blir gitt avkall på fiendskap og hat, og hvis der ikke blir inngått faste og oppriktige avtaler for å sikre verdensfreden i fremtiden, vil menneskeheten, som allerede nu befinner seg i en meget alvorlig situasjon, til tross for sine vidunderlige kunnskaper, kanskje ledes hen imot den skjebnesvangre time da der ikke finnes noen annen fred mer enn dødens grusomme fred. Og allikevel, selv når den sier dette, og selv om den befinner seg midt i vår tids engstelser, gir Kristi Kirke ikke avkall på sitt faste håp. Den akter å holde frem for vår tid, igjen og igjen, i tide og utide, apostelens budskap: «Nu er det den rette tid» til å omvende sitt hjerte, «nu er frelsens dag».

MARIAKONGREGASJONEN, OSLO

Onsdag 1. oktober: Messe i St. Olavs kirke kl. 19. Deretter samvær i foreningslokalet med kåseri av Angela Endresen: «En turists inntrykk av Eire og landets befolkning.»
Alle interesserte damer er velkomne.

LEGMANNSRÅDET OSLO KATOLSK BISPEDØMME

Kontortid hver onsdag kl. 18—20 i
Akersvn. 5, 1. etg. Tlf. 20 72 26

FRANCISKUSHJELPEN, OSLO

Enerhauggt. 4 - Tlf. 67 23 83
Kontortid 11—13
Alle dager unntatt lørdag

Menighetspleien

har midlertidig sitt kontor på St. Josephs
Institutt hver onsdag fra kl. 11—12.

KATOLSK INFORMASJON

P.boks 3664 gl.b. Oslo 1.

«Bær hverandres byrder», Gal. 6, 2.

CARITAS

Oslo bispedømmes sosialarbeide.

Send din gave til:

CARITAS, Fagerborggt. 17, Oslo 3.

Telefon 69 30 15

Postgiro 202 088 - Bankgiro 40/42.696

Kontaktklubben for eldre og enslige

åpent hus hver onsdag kl. 11—15,
i Europahjemmet, Fagerborggt. 17 II,
Oslo 3.

FYRINGSOLJE

brukes av

St. Olavs kirke	} Oslo
Bispegården	
St. Joseph's Institutt	
Vor Frue Hosp. Nerveavd.	
St. Dominikus kirke	} Oslo
Lunden Kloster	
St. Elisabethsøstrenes Pleiehjem	} Arendal
Sta. Katarinahjemmet	
St. Franciskus Kirke	
St. Franciskus Hosp.	
St. Pauls Kirke	} Bergen
Vår Frue Kirke	
Marias Minde	
St. Franciskusøstre- nes Moderhus	
Øyenklinikken	} Drammen
St. Josephs Hosp.,	
St. Torfinns Klinik, Hamar	} Hønefoss
St. Elisabeth Inst.	
St. Mikals Kirke	
St. Mikals Prestegård	
St. Theresia Hosp.	} Lillestrøm
St. Franciskus Hosp.	
St. Magnus Kirke	} Tromsø
St. Magnus prestg.	
St. Elisabeths Hosp.	} Trondheim
Vår Frue Kirke	
Bispegården	} Tønsberg
St. Olavs Kirke, Bispegården	
St. Olavs kirke	} Tønsberg
St. Olavs Prestegård	
St. Olavs Klinik	

Ved bestilling av olje:

Oslo 68 34 60 - Service 68 34 69

STRUKTURUTVALG-

(Forts. fra s. 268.)

være opmærksom på de stærkt forandrede sociologiske forhold, der kan gøre nye menighedsdannelser nærliggende, og det indstilles derfor, at man ved menighed i relation til menighedsrådsdannelse forstår en bestemt gruppe katolikker, for hvis normale gudstjeneste og pastorale betjening en bestemt præst eller et bestemt

præsteskab er bemyndiget til at være ansvarlig. Event. tvivlsspørgsmål i så henseende afgøres af biskoppen i samråd med pastoralrådet.

- g) Beslutning om oprettelse af nye menigheder træffes af biskoppen efter samråd med pastoralrådet.
- h) Der åbnes mulighed for, at en katolik gennem «sognebåndsløsning» kan tilknytte sig en anden menighed end den, han bopæls-mæssigt måtte tilhøre.
- i) Det må betragtes som væsentligt, at flere menigheder samarbejder i opfyldelsen af deres kristne mission, og virkeliggørelsen af præsternes kollegialitet er en nødvendig forudsætning for dette samarbejde.

PASTORALRÅDET

- a) For hele bispedømmet oprettes et pastoralråd, som sammensættes af et antal medlemmer fra hver region, valgt ved direkte valg af og blandt de i regionen bosiddende

ST. OLAV

Tidsskriftet koster 25 kroner for ett års abonnement — 24 numre.

ARENDALE

OLAV SLAATTENE

Blomsterforretning. Begravelsesbyrå

Tif. 21 958
Havstad, Arendal

BYGGMESTER HANS NILSEN

Neset 362
Arendal
Tif. 22 647

DRAMMEN

GUSTAV THIELEMANN

Pølse- og hermetikkfabrikk

Tif. 83 41 84 - DRAMMEN

TYRILYS

1/8 TYRI
FABRIKKER
Drammen

Har også landets eneste bivokspresseri

ARENDALE

MØRLAND-SKO

Tif. 22 802

Selvvalgsforretning

J. E. PEDERSEN & CO. A/S

Arendal

Kjøttforretning

Tif. 2360

ADEL ELLEFSEN

Aut. Installasjonsforretning

Tif. 21 756 - Arendal - Tif. 22 460

MANDAL

Gjør som vi
kjøp Deres bøker i

SVEINDALS BOKHANDEL
Mandal

DRAMMEN

GUSTAV BØHM & SØN A/S

Bakeri og Konditori

Drammen

FREDRIKSTAD

KÅRE KRISTIANSEN

Fiskeforretning

Telefon 13 190

Byens spesialforretning

Olsson
TAPÉT OG GULVBELEGG

Agentgt. 1 - Tif. 17 080

Andr. Panne &

Kontormaskiner - Kontorutstyr

Storgt. 4 - Fredrikstad
Tif. 12 945

C. HANSSENS

Trykkeri og Bokbinderi

Tif. 13 056
FREDRIKSTAD

EDVARDESEN & NORDHEIM A/S

Autorisert Installatør
Radio og Elektrisk utstyr

Tif. 11 220 - Fredrikstad

ØSTFOLDMEIERIET

Avd. Fredrikstad

O. Henriksens Sønner

Aut. Rørleggere og Rørhandel

Etabl. 1904

FREDRIKSTAD

Sentralbord 15 840

katolikker (præster, lægfolk og søstre).

I hver region vælges 3 lægfolk for de første 3 000 katolikker og dertil én lægmand for hver påbegyndt 1.000 katolikker herudover. I hver region vælges et antal præster, idet det samlede antal præster, som skal vælges, for hele landet fastsættes til 10, hvoraf de 6 vælges med én i hver region, mens de øvrige 4 fordeles mellem regionerne efter forholdstal på grundlag af antallet af præster, bosat i regionerne.

I hver region vælges én søster. Kandidaterne opføres på stemmesedler efter stænder, idet hver vælger kan stemme på så stort et antal præster, søstre og lægfolk som skal vælges i regionen.

Pastoralrådet kan for sin valgperiode supplere sig selv med et begrænset antal særligt sagkyndige medlemmer.

b) Pastoralrådet er ansvarligt over for og sammen med biskoppen for løsningen af de opgaver af pastoral, karitativ og administrativ/økonomisk art, som hovedsagelig angår hele bispedømmet, og det kan træffe beslutninger vedrørende disse opgaver, dog ikke i sager,

hvis afgørelse i henhold til almindelige eller særlige bestemmelser er forbeholdt biskoppen.

c) Pastoralrådets møder er offentlige i overensstemmelse med gældende regler for offentlige råd.

OSLO

Joh. Weydahl ^{1/2}

Oslo - Centralb. 68 18 07

KAFFE

og
HERMETIKK
en gros

E. Sunde & Co. Rørleggerbedrift A/s

VARME- SANITÆR OG SPRINKLERANLEGG

C. Tennant Sons & Co. A.s

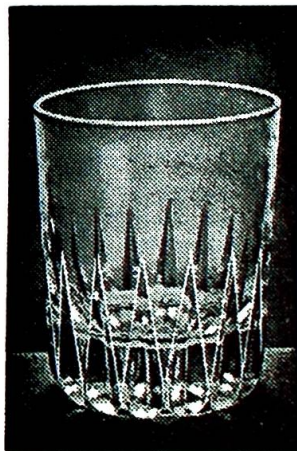
Tøllbodgaten 27 - Oslo - Telefon 42 18 94

SØREN HANSSEN

Kolonialforretning

Langes gt. 6 - Oslo
Telefon 20 37 24

Et godt tilbud!

«On The Rocks» glasset
„Portofino“

Laget av tindrende klart glass.
Lekkert i utførelsen og stø i formen.

Et alle tiders all-round glass.
Pris pr. stk. kr. 3.50.

Vi sender over hele landet mot postoppkrav.

Galigani

Stortingsgt. - N. Slottsgt.
Vikaterrassene

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRÅ

Ullevålsvn. 1 - Oslo

Tlf. 20 79 06 - 20 79 05

Privat 55 77 87 - 69 43 72

MALERMESTER

Otto Foerster

utfører allslags maler- og tapetserarbeide.

Tlf. 21 69 06

THRONSEN & CO.
BOKTRYKKERI

Bernb. Getzgt. 3 b, Oslo
Telefon 20 40 02 - 20 70 02

NORENBERG & CO. A.S

MARGARINFABRIKK

OSLO

Leverandør av den bekjente
«NOCO» margarin

TÅSEN BOK- OG PAPIR A/S
ERLING THORNE

Kaj Munks vei 41, Oslo 8
Tlf. 23 02 40

ÅDALEN 31

Ådalen var i kriseåret 1931 Sveriges Menstad: Også her kom politi og tropper i åpen kamp med streikende arbeidere som ville «ta» streikebryterne. Ådalen ble bare verre enn Menstad: Flere menneskeliv gikk tapt. Det er denne tragiske begivenheten i mellomkrigstidens nordiske klassekamp som skildres i «Ådalen 31», en film som fikk Grand Prix på festivalen i Cannes i år, og som har vakt internasjonal berømmelse.

Det er en klar politisk tendensfilm — det utelukker ikke kunstnerisk kraft. Svensken *Bo Widerberg*, som for et par år siden hadde et overbevisende gjennombrudd med den poetiske «*Elvira Madigan*», en kjærlighetshistorie spunnet i gyldent lys, Mozarttoner og vemod kommer her sterkt tilbake. Han har villet reise en minnestøtte over de meningsløst døde i dette sammenstøtet, og bruker i fullt monn sin kunstneriske frihet til en forenkling av konflikten mellom kapital og ordensmakt på den ene siden, en solidarisk arbeiderklasse under oppmarsj på den annen. Var ikke nettopp Widerbergs høyt artistiske bruk av pastellfargene så påfallende, ville en kalle det svart-og-hvitt i sin summariske fremstilling: Vennskap, familie-kjærlighet og livsbejaende erotikk hos de «gode», egoisme, dumhet og steril hjelpeløshet hos de «onde». Når så er sagt, har en nesten underslått det som gjør «Ådalen 31» til et betydelig og minneverdig filmverk. Konflikten er ikke heroisert — her er en utstudert, langsam oppbygging mot selve det forvirrede sammenstøtet hvor skuddene faller, sakseløse mennesker dør og ingen tør løfte ansvaret for det absurde som skjedde, i en ironisk idyll av en svensk skogsbygd. Widerbergs fotografiske kunnen, hans varme sympati for mennesker, hans innsikt i hvordan tragedier «bare hender», er imponerende. I sin nedstemte, nordiske patos minner hans film om et stort forbilde som neppe har vært fjernt fra regissørens tanker: *Sergej Eisensteins* klassiske revolusjonsfilm «Panserkrysseren Potemkin» fra 1926 — også den en ensidig og kraftfull idealisering av den ene part. Widerberg fremlegger sin sak med klokskap: Filmens sterke moralske appell ligger ikke først og fremst i selve saksforholdet, at menneskeliv ble ofret

OBS: Bestilling på abonnement, annonser, og henvendelser vedrørende adresseforandring, kontingent o.l. bes vennligst rettet til bladets ekspedisjon: St. Olav Bokhandel, Akersveien 5, Oslo 1. Tlf. 20 72 48.

Bo Widerberg - som gjorde «*Elvira Madigan*» - svarer for både manuskriptet til og regien av den svenske farvefilmen «*Ådalen 31*», som skildrer to familiers skjebner under streiken og de blodige opptøyene i 1931. Filmen ble belønnet med juryens Grand Prix Spécial ved festivalen i Cannes 1969.

i en dispuitt om noen øre mer i timelønn. Den ligger i den innsikt «Ådalen 31» gir oss i dødsofrenes faktiske bakgrunn og verden, et sinn og en virkelighet som gjør deres skjebne himmelropende i sin brutalitet og urettferdighet. Så godt kan det sies, at skudd mot levende mennesker alltid er en forbrytelse. Noen markert erotiske scener er behandlet med en overbærende ironi som fjerner dem milevidt fra spekulasjonen. Her tjener de så åpenbart en annen hensikt, som symboler på «livets» erobring i en ny samfunnsklasse — mens overgrepet mot det spirende liv tvert om er en «borgerlig» spesialitet. Det er nok vel enkelt, men meget virkningsfullt. Den monumentale partiskhet i dette filmverket bør ikke hindre noen i å gjenkjenne Bo Widerberg for hva han så utvilsomt også er: En filmskaper med intelligens, smak og stor bildedannende fantasi. «Ådalen 31» blir neppe arkivstoff.

POLITISK SENSUR?

En debatt i Norsk Fjernsyns «Åpen post» 11. september, ledet av *Øivind Heradstveit* og *Sverre Timnå*, tok opp spørsmålet om hvorvidt amerikaneren *John Wayne's* Vietnam-film «*The Green Berets*» burde vises i Norge. Det ble en levende og tildels hissig holmgang, der et viktig prinsipp etterhvert fikk profil: Politisk sensur, hvem den nå øves av, er et skråplan som fører oss langt ut i ulendet, dersom det aksepteres. Stortingsmann *Olaf Kortner* hevdet med kraft et humanistisk og demokratisk toleranseprinsipp som, ikke minst på grunn av konsekvensene ved et forbud, fikk følge av filmkritikerne *Bjørn Bjørnsen* og *Sylvi Karlmar*. Fra mer ytterliggående venstrehold ble det krevd forbud mot «*The Green Berets*» og lovet demonstrasjoner dersom kravet ikke ble etterkommet. Her
(Forts. s. 273.)

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Ansvarshavende redaktør: Åge Rønning.

Faste medarbeidere: Hallvard Rieber-Mohn O.P., D. J. Boers O.F.M.,
Mirjam Knollmüller C.S.J.

Redaksjonens adresse: Akersveien 5, Oslo 1, telefon 20 72 26.
Redaktøren privat 28 01 04.

Ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo 1.
Kontortid 9—16. Lørdag 9—14. Telefon 20 72 48.

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene. Kr. 25 pr. år, kr. 12.50 pr. ½ år. Utlandet kr. 30.

Annonser: 10 dager før utg.dagen. 24 nr. årlig. - Postgiro 204 648.